

ВИСНОВОК

творчого керівника

Заслуженого діяча мистецтв України,
доцента кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення
Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І.К. Карпенка-Карого
ВІТРА ВАСИЛЯ ПЕТРОВИЧА

та наукового консультанта, кандидата мистецтвознавства,
доцента кафедри кінознавства
Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І.К. Карпенка-Карого
ЖУРАВЛЬОВОЇ ТЕТЯНИ ВАСИЛІВНИ

про творчий мистецький проєкт **«Використання психофізичних технік у
роботі режисера аудіовізуальних мистецтв з акторами»**
та його наукове обґрунтування

аспірантки творчої аспірантури кафедри режисури та драматургії кіно
і телебачення Київського національного університету театру, кіно
і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Івашечкіної Марії Володимирівни

Актуальність теми творчого мистецького проєкту та обґрунтованість його положень. Трансформації сучасного екранного мистецтва зумовлюють виникнення нових викликів для професійної діяльності актора та режисера. Стрімкий темп виробництва, де домінує фрагментарність зйомок та технологічна специфіка монтажу, ставить під загрозу цілісність художнього образу. У таких умовах фундаментальною проблемою стає здатність актора утримувати психологічну безперервність ролі, попри розірваність процесу та жорсткі часові рамки. У науковому обґрунтуванні та творчому мистецькому проєкті М. Івашечкіна комплексно досліджує специфіку психофізичного існування актора в кадрі в умовах сучасного аудіовізуального виробництва. У представленому дослідженні висвітлено ключові принципи

використання психофізичних технік як невід'ємної складової режисерського методу, що дозволяє досягти органічності в умовах знімального майданчика. Необхідність багаторазового відтворення складних емоційних станів у межах окремих дублів, а також обмежений ресурс для репетиційної підготовки, вимагають від режисера перегляду класичних підходів до роботи з актором. Актуальність обраного напрямку дослідження продиктована гострим запитом на практичний інструментарій, який дозволив би гармонізувати роботу актора з технічними вимогами кадру, забезпечуючи внутрішню достовірність екранної дії.

У межах **першого розділу** авторкою проведено ґрунтовний ретроспективний аналіз теоретичних засад психофізики в акторському мистецтві. Зокрема наголошено на позиціях таких теоретиків та практиків акторського мистецтва як: Стелла Адлер, Сенфорд Мейснер, Ута Гаген, Лесь Курбас Єжи Гротовський. Наукове обґрунтування висвітлює принципові відмінності між специфікою існування актора в театрі та в умовах аудіовізуального виробництва. Автор слушно зазначає, що психофізичні техніки є складним міждисциплінарним явищем, яке інтегрує здобутки психології, фізіології та мистецької педагогіки. Здійснений історіографічний огляд дозволив досліднику обґрунтувати наявність термінологічної розрізненості у визначенні «психофізичних технік». Авторка доводить, що фрагментарність існуючих трактувань створює перешкоди для їх ефективного впровадження у сучасну режисерську практику. Важливим здобутком розділу є те, що автор систематизує еволюцію психофізичного підходу: від експериментальних концепцій до цілісної методологічної основи майстерності. У роботі чітко аргументовано, що принцип нерозривної єдності психічного та тілесного є базовим механізмом, який забезпечує органічність виконавця через інструментарій психофізичної дії.

У **другому розділі** авторка обґрунтовує розширений функціонал психофізичного тренінгу, розглядаючи його не лише як засіб професійного

розвитку, а й як інструмент корекції психофізичного апарату актора. Дослідниця слушно зазначає, що накопичений життєвий досвід, втілений у м'язових затисках та емоційних блоках, стає бар'єром для органічного існування в кадрі, що потребує специфічного режисерського та педагогічного втручання. Наукове обґрунтування висвітлює важливість синергії тілесних практик (дихання, релаксації) та когнітивних інструментів (уяви, концентрації уваги). Авторка систематизує ці методи, доводячи, що саме їхня інтеграція дозволяє сформувати керований психофізичний стан, де технічна точність поєднується з природністю виконання. Окрему наукову цінність має проведений аналіз роботи з емоційною пам'яттю. Авторка аргументує переваги опосередкованих методів активації емоцій через сенсорні відчуття, протиставляючи їх травматичному прямому відтворенню досвіду. Це дозволяє обґрунтувати безпечний та професійно результативний підхід до роботи з внутрішнім матеріалом актора, що є надзвичайно важливим для збереження його психофізичного здоров'я в інтенсивному виробничому циклі.

У **третьому розділі**, присвяченому концептуалізації творчого проєкту «Орбіта роботи режисера», авторка обґрунтовує стратегічне значення способу комунікації між режисером та актором. Наукове обґрунтування висвітлює, що ефективність інтеграції режисерської задачі в акторський процес прямо залежить від вибору каналу взаємодії – через дію, образ або сенсорні відчуття. Авторка систематизує професійні компетенції режисера аудіовізуальних мистецтв, доводячи, що сучасний фахівець має володіти не лише художнім баченням, а й інструментарієм роботи з психофізикою виконавця. Окремої уваги заслуговує методологічний підхід дослідниці: у роботі аргументовано доцільність формату науково-популярного фільму як специфічної форми *practice-based research*. Зроблені висновки дозволяють структурувати художній процес як джерело наукового знання, що відкриває нові перспективи для розвитку режисерської педагогіки. Результати розділу підтверджують

практичну значущість міждисциплінарних підходів до вивчення творчої діяльності в сучасному медіапросторі.

Основна складова творчого проєкту – фільм «Орбіта роботи режисера», у якому авторка обґрунтовує роль творчого проєкту як практичного інструменту дослідження психофізичних процесів актора у їхній безпосередній динаміці. Наукове обґрунтування висвітлює методологію створення фільму як специфічну форму наукового спостереження, що дозволяє органічно поєднати документування практичного досвіду, аналіз та художнє узагальнення. У творчому проєкті М. Івачечкіна систематизує дані, отримані через інтерв'ю та аналіз робочих процесів у межах навчального курсу, що дало змогу детально дослідити механізми взаємодії режисера й актора під час формування екранного образу. У роботі аргументовано виявлено закономірності виникнення психофізичних розривів – зокрема, критичних точок неузгодженості між внутрішнім імпульсом і тілесною реалізацією, а також між уявою, енергією та фізичною дією актора.

Апробація положень наукової складової відображена у текстах статей, опублікованих у вітчизняних фахових виданнях (3 статті):

1. Івачечкіна М. Психофізичні техніки подолання м'язових блоків як елемент роботи режисера аудіовізуальних мистецтв з актором. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2024. Вип. 34. с. 199 - 206
2. Івачечкіна М. Техніки опрацювання тілесної виразності як елемент психофізичного тренінгу актора в контексті аудіовізуальних мистецтв. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2024. Вип. 36. С. 174 -181
3. Івачечкіна М. Психофізичні техніки у роботі режисера аудіовізуальних мистецтв з акторами: питання дефініції, системи та практичного

функціоналу. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2025. Вип. 37. С. 212 – 219

Матеріали наукового обґрунтування проєкту було також апробовано на семи всеукраїнських та міжнародних конференціях:

1. Івашечкіна М. Рефреймінг як метод професійної комунікації телеведучого в кадрі. *Культурні орієнтації українського суспільства у сфері аудіовізуального мистецтва: сучасні виклики та проблеми: матеріали I Міжнародної науково-творчої конференції*, м. Київ, 24 жовтня 2024 р. с. 160 - 164
2. Івашечкіна М. Використання психофізичних технік, направлених на виявлення репрезентативної системи студента, як основа індивідуального підходу у вихованні актора. *Культурні орієнтації українського суспільства у сфері аудіовізуального мистецтва: сучасні виклики та проблеми: матеріали міжнародної науково-творчої конференції*, м. Київ, 20 березня 2024 р. с. 87 - 92
3. Івашечкіна М. Особливості використання психофізичних технік у роботі із заблокованими фрагментами емоційної пам'яті актора. *Митець. Мистецтво. Споживач. Зміна диспозиції: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 26 червня 2024 р. с. 116 - 120
4. Івашечкіна М. Проєктне навчання та робота в команді: навички організації гібридного формату. *Актуальні проблеми розвитку культури і мистецтва в динаміці сьогодення: матеріали круглого столу*, м. Київ, 22 жовтня 2024 р. с. 24 – 31
5. Івашечкіна М. Особливості функціонування української кіноіндустрії під час війни. *Соціокультурні трансформації в Україні XX–XXI ст.:*

матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Переяслав, 14 лютого 2024 р. с. 112 – 115

6. Івашечкіна М. Участь у панельній дискусії «Культурний простір сучасної України». *II Всеукраїнський форум «Українське суспільство в умовах незламності, єднання, перемога»*, м. Київ, 8 грудня 2023 р.
7. Івашечкіна М. Участь у *III Всеукраїнському форумі «UNHistory 2024: виклики і перспективи формування іміджу України»*, м. Київ, 18 листопада 2024 р.

Апробація творчого мистецького проєкту відбулася в рамках наступних заходів:

1. Івашечкіна М. Авторський майстер-клас «Акторська уява On/Off». Закарпатський обласний театр драми і комедії, м. Хуст, Україна, 28 березня 2024 р.
2. Івашечкіна М. Авторський майстер-клас у межах XVII Міжнародного дитячого фестивалю «Світ талантів 2024». м. Несебр, Болгарія, 23 червня 2024 р.
3. Івашечкіна М. Показ вистави «Свої історії». За участі студентів 2 курсу майстерності диктора та ведучого програм телебачення. Інститут екранних мистецтв, кафедра режисури телебачення КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, реж. Івашечкіна Марія, м. Київ, Україна, 16 травня 2024 р.
4. Івашечкіна М. Проведення майстер-класу на тему тілесності зі студентами 1 курсу МДВПТ. Інститут екранних мистецтв, кафедра режисури телебачення КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, м. Київ, Україна, 17 квітня 2025 р.

5. Івашечкіна М. Авторський майстер-клас у межах ХІХ Міжнародного дитячого фестивалю «Світ талантів 2025». м. Святий Влас, Болгарія, 21 червня 2025 р.
6. Івашечкіна М. Проведення майстер-класу на тему тілесності зі студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка. м. Київ, Україна, 5 червня 2025 р.
7. Івашечкіна М. Показ вистави «Циліндр». реж. Івашечкіна Марія, м. Київ, Україна, 30 жовтня 2025 р.
8. Івашечкіна М. Проведення інтенсиву з психофізичних технік «Be the Voice». Києво-Могилянська академія, Києво-Могилянська школа професійної та неперервної освіти, м. Київ, Україна, 24 січня 2026 р.

Показ та обговорення творчої мистецької складової проєкту «Використання психофізичних технік у роботі режисера аудіовізуальних мистецтв з акторами» відбувся на засіданні кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Київського національного університету театру кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого 11 березня 2026 року. Здійснено висновок, що за всіма параметрами фільм відповідає вимогам Стандарту вищої освіти та освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Протягом трьох років навчання здобувачка виконала програму наукової та творчої складової у повному обсязі, у встановлені в індивідуальному плані терміни, про що свідчать звіти, подані до розгляду кафедри режисури телебачення.

Підсумовуючи зазначене вище, зауважимо, що загалом творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування виконані на високому творчому та науково-методичному рівні, відповідають всім нормативним вимогам. Таким чином, здобувачка Івашечкіна Марія Володимирівна

заслуговує на присвоєння ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Заслужений діяч мистецтв України,
доцент кафедри
режисури та драматургії кіно і телебачення
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

В.П. ВІТЕР

Кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри кінознавства
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

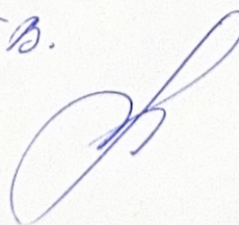
Т. В. ЖУРАВЛ'ОВА

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
НАЧАЛЬНИЙ
ВІДДІЛ КАДРІВ

О. Білош

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
НАЧАЛЬНИЙ
ВІДДІЛ КАДРІВ

О. Білош